FUNDA ÖĞRETMEN'İN DERS NOTLARI

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖKBS 2022

Modül 1-9

YENİ

UZMAN ÖĞRETMENLİK

KOLAY ANLAŞILIR
MEB ÇALIŞMA KİTABI
ÖZETİN ÖZETİ

DATA YAYINLARI

ÖKBS

UZMAN ÖĞRETMENLİK

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN
978-625-8469-89-9

Sertifika No
40447

Sayfa Tasarımı
Data Dizgi Ekibi

Kapak Tasarımı
Data Grafik Ekibi

Baskı ve Cilt
Reprobir Matbaacılık
ANKARA

İLETİŞİM
İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81
Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com
bilgi@datayayinlari.com

Kitap hakkında görüş ve önerileriniz için
WhatsApp hattımız: 0 542 262 03 37

İÇİNDEKİLER

ÖĞRENME - ÖĞRETME SÜREÇLERİ 3
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 37
ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK 59
EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI 85
EĞİTİMDE KAPSAYICILIK 107
ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ 123
SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM 137
DİJİTAL YETKİNLİK 151
GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ 169

MODÜL 1

ÖĞRENME - ÖĞRETME SÜREÇLERİ

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİM YAKLAŞIMI

FARKLILAŞTIRILMIŞ ÖĞRETİMİN KURAMSAL TEMELLERİ

- Farklılaştırılmış öğretim, öğretim stratejilerinin çeşitliliği aracılığıyla öğrencilerin çeşitliliğine yanıt vermek anlamına gelir.
- Farklılaştırılmış öğretim, bireyin öğrenmelerini sağlamak amacıyla öğretim sürecinin boyutlarının her öğrencinin kendi düzeyine uygun öğrenmeye sahip olmasını sağlayacak şekilde düzenlendiği öğretim yaklaşımıdır.

Farklılaştırımış Öğretimin Temel Dayanakları

Piaget

Bilişsel Gelişim Kuramı

Çocuk dünya üzerinde hareket ederek ve dünyaya ilişkin yaptığı kavram-sallaştırmaları birbirine bağlayarak öğrenir.

Vygotsky

Yakınsal Gelişim Alanı

Yakınsal gelişim alanına atıfta bulunarak öğrenme üzerinde sos-yal çevrenin önemine vurgu yapmıştır.

Gardner

Çoklu Zeka Kuramı

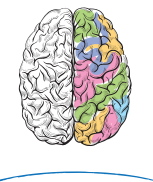
Her öğrencinin güçlü tarafı vardır. Önemli olan bireyin güçlü zekâ alanını kullanmasıdır.

Bloom

Bilişsel Gelişim Kuramı

Hatırlama, kavrama, uygulama, analiz, sen-tez ve değerlendirme olmak üzere düşünme becerilerine sırasıyla vurgu yapmıştır.

Beyin Temelli

Beyin Temelli Öğretim

Beynin, paralel bir işlemci ve öğrenmenin fizyolojik bir olgu olduğunu vurgulamıştır.

Öğrenme Stilleri

Öğrenme Farklılığı

Her öğrencinin öğrenmesinin farklı öğrenme stiliyle gerçekleşeceği vurgulanmıştır.

Farklılaştırılmış Öğretim Yaklaşımının Temel İlkeleri

1. Güçlü bir sınıf topluluğu
2. Nitelikli öğrenme programı
3. Öğrenciler için ulaşılabilir görevler
4. Tüm öğrenciler için yüksek öğrenme hedefleri
5. Süreç içinde devam eden değerlendirmeye duyarlı öğretim
6. Bireyselleştirilmiş görevler ve akran çalışmaları
7. Esnek sınıf yönetimi

Tomlinson ➪ Öğrenme deneyiminin sosyal ve işbirlikçi bir süreç olduğunu, bu sürecin sorumluluğunun önce öğretmene sonra öğrenciye yüklenmesi gerektiğini savunur.

Farklılaşmayı destekleyen öğretmenlerin tüm öğrencilerin başarılı ya da faydalı olabileceği ortam oluşturduğunu, öğrenme potansiyelinin en üst düzeye çıkabildiği, iş birliği ile çalışan öğrencilerden oluşan bir ortam oluşturduğunu dile getirir.

Farklılaştırmanın Temel Ögeleri

- Farklılaştırılmış bir sınıfta öğrenciler; geçmiş deneyimleri, kültür, dil,cinsiyet, ilgi alanları vb. bakımından farklılık gösterirler.
- Bu farklılıklar, öğrencilerin öğrenme stillerini ve öğrenme sürecinin çeşitli noktalarında ihtiyaç duyacakları yapı iskelesinin doğasını derinden etkiler.
- Öğretmenlerin her bir öğrenciyi temel içerikle buluşturmak için özel ve sürekli gelişen planlar yapmaları önemlidir.
- Bu noktada öğretime yönelik esnek bir yaklaşım, öğrenci farklılıklarının desteklenmesine yol açar.

1. İçerik ➪ 2. Süreç ➪ 3. Ürün ➪ 4. Öğrenme Ortamı

Bu ögeler tamamlandığında öğrencilerin,

- Hazırbulunuşluk
- İlgi
- Öğrenme profilleri de farklılaşır.

Hazırbulunuşluk — Mevcut bilgi, anlayış ve beceri düzeyidir.

İlgi — Bireyin odaklanmasını sağlayan duygudur.

Öğrenme Profilleri — Bireyin zekâ tercihleri, cinsiyet, kültür ve öğrenme stillerinden etkilenen öğrenme biçimidir.

Farklılaştırılmış Öğretimde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

İstasyonlar — Öğrencileri eş zamanlı öğrenme aktivitelerini gerçekleştirebildikleri, aynı ortamda bulunan merkezlerdir. Bir konunun farklı alt bölümleri farklı istasyonlarda hazırlanır. Görev dağılımını öğretmenin belirleyebileceği gibi öğrencilerin kendileri de seçebilir.

Merkezler — Aynı konunun farklı yollarla (deney, soruşturma, oyun, tartışma gibi) öğretilmesi amaçlanır. İstasyon tekniğinin işleyişine benzer.

Öğrenme Ajandaları — Öğrenciye kendi öğrenme hızı, stiline uygun farklı görevler verilir. Çoğunlukla iki haftada tamamlanacak görevi öğrenci kendi ajandasına yazar ve çoklu zekâya uygun etkinlikleri tamamlar.

Karmaşık Öğretim — Küçük grup uygulamasıdır. Öğrenciler kendi görev dağılımlarını yaparak yönetim ve işbirliği becerilerini de geliştirir.

Yörünge Çalışmaları — İşlenen konunun yörüngesi etrafında 3 - 6 haftalık bir projenin planlanması, yürütülmesi ve sunumuyla gerçekleşir.

Giriş Noktaları — Üst bilişsel öğrenme kuramına dayanır. Öğrencilere konulara farklı noktalardan veya stillerle giriş yapma imkânı tanınır.

MODÜL 2

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN TEMEL KAVRAMLARI

EĞİTİM SİSTEMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMENİN YERİ

SİSTEM → En az bir hedefi gerçekleştirmek üzere uygun ve değişik ögelerden oluşan dirik (canlılığı sürdüren, yenilenen, gelişen) bir örüntüdür.

→ Eğitim de bir sistemdir çünkü eğitimin gerçekleştirmek istediği hedefler bulunmaktadır.

1. Uzak Hedefler: Devletin hedefleridir.
2. Genel Hedefler: Kurumların hedefleridir.
3. Özel Hedefler: Dersin hedefleridir / kazanım.

EĞİTİM SİSTEMİNİN ÖGELERİ

GİRDİ

Eğitim için gerekli olan her şeydir.

- Öğretmen
- Öğrenci
- Yönetim
- Çalışanlar
- Program

SÜREÇ

Girdilerin hedefler doğrultusunda bir araya getirildiği ve hedeflerin öğrenciye kazandırıldığı eğitim durumlarıdır.

- Strateji
- Yöntem
- Teknik
- Katılım

ÇIKTI

Süreç sonunda da öğrencinin sahip olduğu niteliklerdir.

- Öğrencinin başarı düzeyi
- Okulun başarı düzeyi
- Programın başarı düzeyi
- Öğretmenin başarı düzeyi
- Mezun olan öğrenci sayısı

- Yönetimler girdiyi kontrol eder. Bu kontrol ölçme ile olur.
- Çıktılar hedeflerle tutarlı ise eğitim sistemi işliyor demektir.
- Atatürk'ün ortaya koyduğu "muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak" eğitimin uzak hedefi olmuştur.

Eğitimin Genel Hedefi

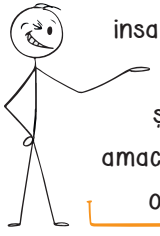
Toplumun bireylerden beklediği görev ve sorumluluklar doğrultusunda gerekli bilgi ve donanıma sahip olma.

YİRMİ BİRİNCİ YÜZYIL DEĞİŞEN EĞİTİM PROGRAMI

- Yirminci yüzyılda kültürel iklim ve sanayileşme eğitimi biçimlendirmişti.
- Yirmi birinci yüzyılda ise sanayi toplumlarından bilgi toplumuna geçildi.

Dünya Ekonomik Formuna Göre 2025 Yılında Çalışanların Sahip Olması Gereken Temel Beceriler

- Analitik düşünme ve yenilik / yaratıcılık
- Etkin öğrenme ve öğrenme stratejileri
- Karmaşık problem çözme
- Eleştirel düşünme ve analiz
- Yaratıcılık, orijinallik
- Liderlik ve sosyal etki
- Teknoloji kullanımı

Paradigma bilim insanlarının dünyaya bakış açısını şekillendirmek amacıyla kullanılmakta olan görüştür.

ÖLÇME, ÖLÇÜT VE DEĞERLENDİRMENİN KAVRAMSAL TEMELLERİ

ÖLÇME

Öğrencinin belli bir özelliğini gözleyerek o özelliğe sayı, sembol, sıfat/kategori verme işlemidir.

- TYT'den 450 puan, yazılıdan 90 puan almak gibi.

- Ölçmenin anlam ifade etmesi değerlendirilmesiyle olanaklıdır.
- Ölçmeye temel oluşturan durum farktır.

Ölçme Konuları

- Akademik başarı
- Yetenek
- Özel gereksinim alanları
- İlgi
- Tutumlar

ÖLÇÜT

Ölçülen özellik hakkında karar alabilmek, yargıya varabilmek ya da değerlendirme yapabilmek için dayanak alınan değere denir.

- Şehirler arası trafikte hız sınırının 120 km/h olması bir ölçüttür.

DEĞERLENDİRME

Bir ölçme sonucunu (ölçüm) en az bir ölçüte vurarak ölçülen nitelik hakkında karar verme işlemidir.

Ahmet'in Edirne'ye atanması. Betül'ün 5. sınıfa geçmesi.

DEĞERLENDİRME BASAMAKLARI

- Ölçme
  Ölçme sonucu (ölçüm)
- Ölçüt
- Karar

ÖLÇME TÜRLERİ

Doğrudan Ölçme (Temel Ö.)

Bir özelliğin doğrudan gözlemlendiği durumda yapılan ölçme işlemidir.

- Öğrencilerin cinsiyetleri
- Boy ölçme
- Pas verme becerisi
- Sınıftaki öğrencilerin sayısı

Dolaylı Ölçme (Göstergeyle Ö.)

Bir özelliğin dolaylı olarak gözlemlendiği durumda yapılan ölçme işlemidir.

- Öğrencilerin dört işlem becerisi
- Derse yönelik tutum
- Sınav kaygısı
- Motivasyon düzeyi

Türetilmiş Ölçme

Ölçülmek istenilen özelliğin matematiksel bağıntı ile ölçülmesidir.

- Hız = Yol/zaman
- Nüfus yoğunluğu = Nüfus / Yüz ölçümü
- Yoğunluk değişkeni = Kütle / hacim

MODÜL 3

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK

REHBERLİK

Değişen Eğitim Anlayışı

Eğitim → Bireyde toplumca istenilen davranışların ortaya çıkma sürecidir.

Konu Merkezli Eğitim → Öğretime ağırlık verir.

Jean Jacques Rousseau: Çocuğun fizyolojik ve psikolojik tabiatının tanınarak eğitimin ona göre düzenlenmesini savunmuştur.

Hümanizm → Eğitime katkıları:
- Herkese eğitim anlayışı
- Fırsat eşitliği
- Evrensel değerlerin öğretilmesi

Konu temeli yerine öğrenci temelli eğitim anlayış

Okul Örgütü
- Öğretim
- Yönetim
- Öğrenci kişilik hizmeti

Rehberlik ve Eğitim

Eğitim - Süreci
- Öğretim
- Yönetim
- Öğrenci Kişilik Hizmetleri

Okul örgütünün en geniş boyutu öğretimdir.

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ (ÖKH)

Eğitim sürecinde öğretim ve yönetim hizmetlerinin dışında kalan, öğrencinin kişilik gelişim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik hizmetlerdir.

1. Sağlık Hizmetleri
2. Sosyal Yardım Hizmetleri (Yurt, kredi, burs vb.)
3. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri
4. Özel Eğitim ve Özel Yerleştirme Hizmetleri
5. Sosyal - Kültürel Hizmetler (Eğitsel kollar vb.)

Rehberliği Gerekli Kılan Koşullar

1. Meslek seçiminin zorlaşması
2. Bireysel farklılıkları eğitimde gözetme
3. İlerlemeci eğitim anlayışı
4. Seçme özgürlüğü
5. Karar verme becerisine sahip bireyler yetiştirme
6. Bireyin duygusal yönlerine önem verme
7. Psikometride gelişmeler
8. Ruh sağlığına verilen önemin artması

REHBERLİĞİN TARİHİ İLKELERİ VE İŞLEVLERİ

Meslek olarak okul danışmanlığı ortaya çıktığı tarih → 1800'lerin sonu

Okullarda rehberlik programı geliştirilip uygulayan isim → Jesse Davis

REHBERLİK MODELLERİ

1. PARSONS Modeli → Frank Parson → Mesleki rehberliğe ağırlık verilmiştir.
2. Özellik Faktör (Klinik) Modeli → Öğrenci tanımaya yöneliktir.
3. Rehberliği Eğitim Süreciyle Karşılaştıran Model → Rehberliği eğitim konusu olarak, ders saati gerektiren biçimde görür.
4. Rehberliği Karar Verme Sürecine Yardımcı Olarak Gören Model → Karar aşamasında yardımcı hizmet gibi gören modeldir. Süreklilik ilkesiyle çelişir.
5. Gelişimsel / Kapsamlı Rehberlik Modeli → Gelişimin sürekliliğine dayalı güncel modeldir.

TÜRKİYE'DE REHBERLİĞİN GELİŞİMİ

- 1951 - 1956 arasında hareketli yollar Gazi'de okutulmaya başlanmış, uzman yetiştirilmiştir.
- Uzmanlar (1952 - 1953) J. Rufi, E. Tompkins, L Beals, Mathiasen MEB'e raporlar sunmuşlar.
- 1953 - 1954'te Gazi'de ilk ders başlamıştır.
- 1953'te Demirlibahçe İlkokulunda merkez kuruluyor.
- 1960 kalkınma planına giriyor.
- Şuralara katılıyor, 9. sınıf yöneltme sınıfı oluyor.
- 1970'de planlı rehberlik uygulamaları, MEB'de 24 okulda başlıyor.
- 1974'de 2 saatlik dersi konuluyor.

REHBERLİĞİN ANLAMI, AMACI VE İLKELERİ

Rehberlik Bireye kendini tanıması, problemlerini çözmesi, gerçekçi kararlar alması, kapasitelerini geliştirmesi, çevreye uyum sağlaması ve böylece kendini gerçekleştirmesi için uzmanlarca yapılan psikolojik yardımdır.

Süreçtir → Yardımı bireye dönüktür

Rehberlik Tanımının Ortak Yanları

Esası bireyin kendini gerçekleştirmesidir. ← Bilimsel ve profesyoneldir

REHBERLİĞİN İLKELERİ

1. Temelinde insan hak ve sorumlulukları olan insancıl anlayış vardır.
2. Anlayış ve işbirliği içinde çalışma.
3. Öğrenciyi merkeze alan eğitim anlayışı.
4. Öğrencinin kendini gerçekleştirmesini sağlamak.
5. Öğrencinin bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal düzeylerini geliştirme.
6. Öğrenciyi tüm yönleriyle tanımayı gerektirir.
7. Okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun alanlara yoğunlaşmalı.
8. Gizlilik esastır.
9. Planlı, programlı, örgütlenmiş ve profesyonel düzeyde hizmet sunulur.

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİKTE YANLIŞ ANLAYIŞLAR

- RPD yardımı bireye tek yönlü olarak ve doğrudan doğruya yapılan yardımdır.
- RPD yardımının temelinde bireye acımak onu kayırmak yoktur.
- RPD bireyin sadece duygusal yönüyle ilgilenmez.
- RPD yargılamaz ceza vermez.

MODÜL 4

EĞİTİMDE ARAŞTIRMA VE AR-GE ÇALIŞMALARI

ARAŞTIRMA VE ARAŞTIRMA SÜRECİ

Bilimlerin ortaklaşa kullandıkları betimleme ve açıklama yollarını kapsayan eylemsel ve düşünsel sürece **bilimsel yöntem** denir.

Bilimsel yöntemin aşamaları sırasıyla,

- Problemin fark edilmesi,
- Problemin tanımlanması,
- Çözüm önerilerinin tahmin edilmesi,
- Araştırma yönteminin geliştirilmesi,
- Verilerin toplanması ve analizi,
- Karar verme ve yorumlamadır.

ARAŞTIRMA BASAMAKLARI

5 Araştırma Fikri / Konusu / Problemi

Bilimsel araştırma bir problemin ortaya sunulmasıyla başlar.

Araştırmaya değer bir problem,

- Akla yatkın,
- Anlamlı,
- Anlaşılır,
- Sıralanabilir,
- Ne çok geniş ne dar kapsamlı,
- Orijinal,
- Etik olmalıdır.

Araştırma problemi tanımlarken kullanılan başlıklar

- Giriş bilgisi
- Gelişme (Detaylandırma)
- Bilgileri özetleme
- Problem durumuna işaret etme

6 Alanyazın Taraması

Bilimsel araştırmanın ikinci basamağında birincil ve ikincil kaynaklar/literatür taranır.

Birincil kaynaklar: Araştırma raporları, tezler, dergiler, özgün kitaplar

İkincil kaynaklar: Ansiklopediler, kaynaklardan üretilen kitaplar, derleme makaleler

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN TANIMLANMASI

a. Değişkeni Tanımlama

DEĞİŞKEN

Miktara Göre

Nitel Değişken

Sayısal olarak değerlendirilemeyen durumları ifade eder.
Örnek: Cinsiyet, medeni durum, öğrenim görülen bölüm

Nicel Değişken

Sayılabilen, değer verilebilen durumları ifade eder.
Örnek: Sınav puanı, kardeş sayısı, ağırlık ölçüleri

Neden-Sonuç İlişkisine Göre

Bağımlı Değişken

Üzerinde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir. (Yani araştırmanın sonucudur.)

Bağımsız Değişken

Araştırmacının bağımlı değişken üzerinde etkisini test etmek istediği değişkendir. (Yani araştırmanın nedenidir.)

Aldıkları Değere Göre

Sürekli Değişken

İki ölçüm sonsuz sayıda değer alabilir. (Kesin değer alabilen yaş gibi)

Süreksiz Değişken

İki ölçüm arasında sınırlı sayıda değer alır. (Medeni halin iki ihtimali var: evli-bekar. Ya da bir insanın 1 veya 2 çocuğu olur. 1,5 çocuğu olmaz.)

b. Araştırmanın Amacı/Sorusu ve Hipotez Oluşturma

- Araştırmanın amacı iki düzeyde tanımlanır.
- Genel amaçlar (Çalışmanın hedefini ortaya koyar.)
- Alt amaçlar (Genel amaca yaklaşmak için ortaya konan özel amaçlardır.)

Araştırma soruları:

- Betimsel → Nedir? sorusuyla tanımlama yaptırır.
- Korelasyonel → İlişkiyi sorgulayan sorulardır.
- Karşılaştırmalı → Farkları sorgularlar.

Hipotez ise araştırmalarda test edilmek üzere oluşturulan ifadelerdir.

c. Araştırmanın Önemi, Sayıltıları, Sınırlılıkları, Tanımlar

- Araştırmaya temel alınan ve doğruluğunun ispatlanmasına gerek duyulmadan kabul edilen önermelere **sayıltı** denir.
- Sınırlılıklar, araştırmanın kontrol edemediği ve sonucu olumsuz etkileyebilecek faktörlerdir.
- Tanımlar kısmında fazla bilinmeyen ve yoruma açık kısımlar tanımlanır.

d. Yaratıcı Problem Bulma / Çözme ve Etkili Arama Stratejileri

- Problem bulma bir düşünme tekniğidir.
- Getzels'e göre problem;
  - Bir eylem engellendiğinde ortaya çıkan
  - Sorgulamak için sorulan bir soru olan

şeklinde sınıflandırılır.

- Beyin fırtınası tekniğini bulan kişi Osborn'dur.
- Torrance ise yaratıcı düşünme denilince akla gelen kişidir.

Etkili Arama Stratejileri

- Arama motoru,
- Portal,
- Bilimsel dizinler

Örnekleme Yöntemleri

- Soruları cevaplamak için ihtiyaç hissedilen verilerin elde edildiği büyük gruplara **evren**, evrenlerin sınırlandırılmış parçalarına ise **evren birimi** denir.
- Evrenden elde edilen verileri hesaplamak ve betimlemek için kullanılan değerlere **parametre** denir.
- Evrenin tüm birimlerine ulaşılarak bilgi toplanması **sayım** olarak adlandırılır.
- Evren hedef evren ve ulaşılabilir evren olarak ele alınır.

Örnek:

- Funda Öğretmen için;
- İlkokul öğrencileri evren,
- Kendi sınıfı evren birimi ve ulaşılabilir evrendir.

- Hakkında bilgi toplamak için çalışılan evrenden seçilen sınırlı parçaya **örneklem**, örneklem seçimi ve bu süreçte yapılan tüm işlemlere ise **örnekleme** denir.

İstatistik: Örneklemi betimleme ve örneklemeden elde edilen verilerden elde edilen değerleri ifade eder.

Örnekleme yapılırken iki yöntem kullanılır:

1. Seçkisiz örnekleme
2. Seçkisiz olmayan örnekleme

MODÜL 5

EĞİTİMDE KAPSAYICILIK

TEMEL KAVRAMLAR

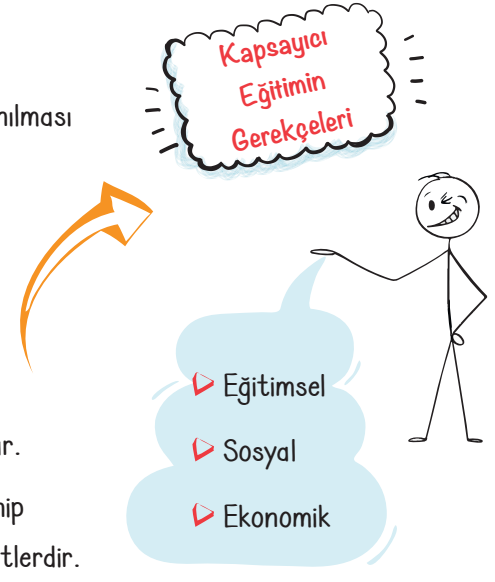
- Ballard, Kurt & Gross, Hodkinson ve Graham tarafından farklı dönemlerde yapılan tanımların ortak noktalarından yola çıkarak yapacağımız tanımlamaya göre,

  Kapsayıcı eğitim, ayırt edilmeksizin her bir öğrencinin kendi gelişim, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve eğitim ortamlarına ulaşmasının ve katılımının uzmanlar desteğiyle sağlanmasına yönelik bir anlayıştır.

Kapsayıcı Eğitimin Faydaları

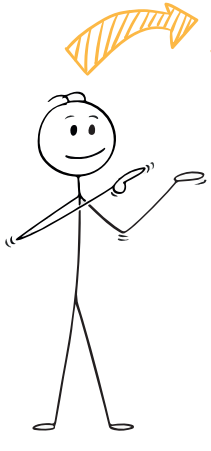
1. Akran etkileşim ortamına katkı sağlaması,
2. Ayrıştırılmış ortama nazaran iletişim, sosyal ve akademik becerilerin daha kısa sürede kazanılması

- Kapsayıcı eğitim ve kaynaştırma - bütünleştirme ifadeleri arasında farklar mevcuttur.
- Kaynaştırma faaliyetlerinde,
  - Özel gereksinimi olan çocuklara yönelik olma,
  - Genel eğitim ortamlarının kullanılması,
  - Bireysel farkların ön planda olması,
- Ayrıştırılan çocukların bütünleştirilmesi durumları varken kapsayıcı eğitim stratejileri farklıdır.
- Kapsayıcı eğitim, tüm çocukların eğitimine eşit erişimine yönelik, eğitim ortamlarının düzenlenip çeşitlendirildiği, çeşitliliğinin esas olduğu ve tüm çocukların okula aidiyetini hedefleyen faaliyetlerdir.

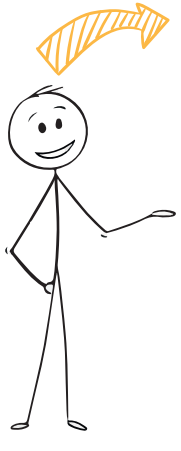
Kapsayıcı Eğitimin İlkeleri

1. Kapsayıcı değerleri eyleme geçirme,
2. İnsan yaşamına eşit derecede önem verme,
3. Aidiyet hissine destek olma,
4. Çocukların öğrenme ve öğretimine katılımlarını sağlama,
5. Dışlanmayı, ayrımcılığı ve öğrenime engel teşkil eden durumları ortadan kaldırma veya azaltma,
6. Çeşitliliğe ve saygıya teşvik etmek için uygulama ve politikalar geliştirme,
7. Öğretim süreçlerinden geniş ölçüde faydalanılmasını sağlama,
8. Çocuklar arasındaki ya da yetişkinler arasındaki farkları öğrenme kaynağı olarak kullanma,
9. Eğitimin kalitesini artırma,
10. Çalışanlar ve aileler için de okulları geliştirme,
11. Olumlu okul ortamları oluşturularak başarıyı destekleme,
12. Okul - çevre ilişkisini destekleme,
13. Kapsayıcı eğitimin topluma dahil olmanın bir göstergesi olduğunun farkındalığı.

Kapsayıcı Eğitim Anlayışı

- Kapsayıcı eğitim anlayışı çeşitli nedenlerle akranlarından farklılaşan özelliklerine bakılmadan sınıftaki tüm öğrencilerin öğretmeni olmakla ilgilidir.

Kapsayıcı Dil ve İletişim

- Zihnimizde farkında olmadan yer edinmiş yargıları dilimizden uzaklaştırmak gereklidir.
- Yetişkinlerin tutumları ve dil kullanımlarına karşı ön yargı geliştirmelerine sebep olmaktadır. Kapsayıcı eğitim tüm etiket, tanı ve olumsuz sınıflandırmaların dile yansımasını reddeder.

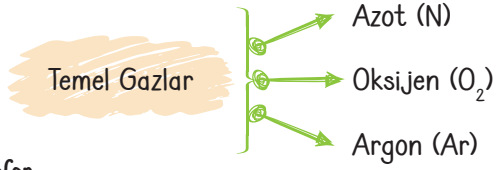
MODÜL 6

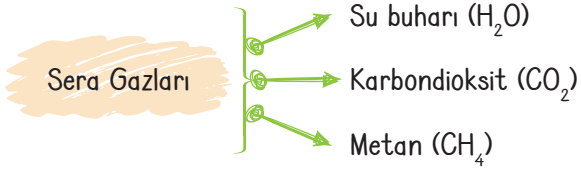
ÇEVRE EĞİTİMİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

ATMOSFER, HAVA, İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLİŞKİSİ

Temel Kavramlar

- Atmosfer (hava küre) yer küreyi saran, hava olaylarının yaşandığı, çeşitli gazlardan oluşan gaz örtüsüdür.
- Atmosferi oluşturan gazlar;

Atmosfer,

- Soluduğumuz havayı sağlar.
- Canlıları Güneş'in zararlı ışınlarından korur.
- Atmosfer olaylarını ve atmosfer - yerküre, atmosfer - uzay enerji değişimlerini oluşturur.

Hava: Atmosfer koşullarının kısa süreli durumudur. Hava durumu, anlık, günlük ve haftalık değişim gösterir.

İklim: Yeryüzünün herhangi bir yerinde uzun yıllar boyunca gözlenen hava olaylarının / koşullarının ortalama özellikleri ve yaşanma sıklıkları ile dağılımlarının uzun süreli birleşimidir.

İklim Değişikliği: İklim koşullarının küresel, bölgesel ya da yerel etkileri bulunan, uzun süreli ve yavaş gelişen değişikleridir.

İklimsel Değişkenlik: Tüm zaman ve alan ölçeklerinde iklimin ortalama durumundaki ve uç olayların oluşumları gibi değişimlerdir.

TÜRKİYE İKLİMİ VE KURAK BÖLGELER

- Ülkemizdeki egemen iklim tipi, farklı alt iklim ve yağış rejimi bulunmasına rağmen subtropikal Akdeniz iklimidir.

Aridite: Yılın tamamı veya bir bölümünde, bir yerde havaya bağlı kuraklık durumudur. Böyle arazilere ise ARİD KURAK bölge denir.

- Türkiye'de gerçek çöllerin yer aldığı çok kurak ve çöl benzeri koşulların yaşandığı arid araziler yoktur. Ancak çölleşmeye açık bölge ve yöreler vardır.

Kuraklık: Yağışların normal seviyenin altına düşmesi sonucu arazi ve su kaynaklarının olumsuz etkilenmesi olayıdır.

Türkiye'nin Bugünkü Su İklimi ve Su Potansiyeli

- Türkiye'de kişi başına yıllık ortalama yaklaşık 1350 m^3 su düştüğü olur. Türkiye'deki bu tutar Dünya ortalamasının yaklaşık %18'ine karşılık gelmektedir.
- Türkiye su zengini bir ülke değildir.

İKLİM VE ÇEVRE ÜZERİNDEKİ ETKİLER

İklimde Meydana Gelen Değişikliklerin Temel Sebepleri

- Milankovitch döngüleri (Dünya'nın Güneş çevresindeki yörüngesinin zaman içinde değişim göstermesidir.)
- Güneş'ten gelen enerji miktarındaki değişimler
- Okyanussal ya da atmosferik süreçler
- Volkanik püskürmeler
- Atmosferde insan kaynaklı sera gazı birikimindeki artış

şeklinde 5 bölümde incelenir.

MODÜL 7

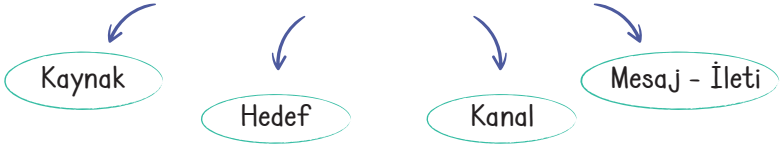
SOSYAL ETKİLEŞİM VE İLETİŞİM

İLETİŞİMİN ÖNEMİ VE İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişim Kavramının İçeriği

- İknayı,
- etkilemeyi,
- ortak algıyı,
- duygu ve düşüncelerin aktarım sürecini,
- paylaşmayı içerir.

İletişimin Ögeleri

- **Kaynak** ⇨ Mesajı gönderendir.
- **Mesaj - İleti** ⇨ Hedefe iletilmek istenilendir.
- **Kanal** ⇨ Mesajın iletildiği yoldur. Söz, beden dili, yazı ve bazen de sessiz kalma birer kanaldır.

İletişim Süreçleri

1. Kodlama

Kaynağın alıcıya göndereceği mesajı, alıcı tarafından algılanabilecek bir şekilde çevrilmesine denir.

2. Kod Açma ve Yorumlama

Kaynaktan gelen mesajın alınması, çözümlenmesidir.

3. Geri Bildirim

İletişimde gidip gelen mesajların söz, jest, mimik ve beden dili ile doğru algılanıp algılanmadığının test edilmesidir.

4. Gürültü

Kaynaktan çıkan mesajın hedef tarafından doğru anlanmasını engelleyen fiziksel engellerdir.

İletişimin İşlevleri

İletişimin, ○ Bireysel ○ Kültürel ○ Toplumsal olmak üzere üç işlevi vardır.

Bireysel işlev: İnsanın iletişim kurma ihtiyacıyla ilgilidir.

Toplumsal işlev: Sosyalleşme, bilgi sağlama, bilgi paylaşımı ihtiyacıyla ilgilidir.

Kültürel işlev: Kültürün sözlü / sözsüz olarak geleceğe aktarılmasıyla ilgilidir.

İletişimin Sınıflandırılması

1. Etkilerine Göre İletişim
- Olumlu İletişim
- Olumsuz İletişim

2. Yönüne Göre İletişim
- Tek Yönlü İletişim
- Çift Yönlü İletişim

3. Kullanılan Kod Sistemlerine Göre İletişim
- Sözlü İletişim
- Yazılı İletişim
- Sözsüz İletişim

4. Bireylerin Konumlarına Göre İletişim
- Yatay İletişim
- Dikey İletişim

5. İlişki Sistemlerine Göre İletişim
- Kişi - içi İletişim
- Kişilerarası İletişim
- Grup - içi İletişim
- Kitle İletişimi

6. Zaman ve Mekân Boyutuna Göre İletişim
- Yüzyüze İletişim
- Uzaktan İletişim

MODÜL 8

DİJİTAL YETKİNLİK

Yetkinlik ⟹ Yargılamaya yetkili, konuşma hakkına sahip anlamındadır.

Yeterlik ⟹ Bir işi yapmak için gerekli minimum bilgi ve becerileri ifade eder.
Öğretmenlik bir yeterlik mesleğidir, çünkü hizmet sunabilme bilgi ve becerilerini edinmiş olma durumu vardır.

Dijital Yeterlikler ve Öğretmen Yeterlikleri

Dijital Yeterlik ⟹ Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT'in) kendinden emin, eleştirel ve yaratıcı kullanımıdır.
BİT'in hızlı kullanımı ve yaygınlaşması öğretmenin bilgi ve becerilerini güncellemesini ve BİT konusunda yeterliklerini artırmalarını gerektirmektedir.

Dijital Beceri ⟹ Günlük yaşamdaki bir sorunu çözmek için bilgi teknolojisi becerisini kullanma ve uygulama yeteneği olarak ifade edilir.

Dijital Okuryazarlık ⟹ Günlük yaşamdaki bir sorunu çözmek için bilgi teknolojisi becerisini kullanma ve uygulama yeteneği olarak ifade edilir.

Dijitalleştirme ⟹ Var olan içeriklerin dijital ortama aktarılmasıdır.

Dijitalleşme → Hizmetlerin çevrim içi ortamlardan ve uzaktan gerçekleştirilmesidir.

Dijital Dönüşüm → Teknoloji adaptasyonu ile veri alışverişi ve otomasyon içeren bütünleşik sistemlerde süreçlerin dijital ortama taşınmasıdır. (E - devlet servisleri gibi)

Dijital Vatandaşlık → Dijital dünyada teknoloji kullanımına ilişkin davranış normları olarak ifade edilir.

ISTE

Öğretmenlerin öğrencilerine öğretmekle sorumlu tutulduğu eğitim teknolojilerine ait standartlardır.

- En temel standart: Dijital vatandaşlık
- Eğitimciler için ISTE standardı ise, "Öğretmenlerin öğrencilerine olumlu ve sorumlu bir şekilde dijital dünyaya katılmaları için ilham vermeleridir." (2019. Mertin, Gezer, Wong)

E - devlet

E - devlet terimi üç grupta tanımlanır.

6. İnternet hizmet sunumu ve e - danışmanlık gibi internet faaliyetleridir.
7. Devlette BİT kullanımıdır.
8. Kamu yönetimini BİT kullanımı yoluyla dönüştürme kapasitesidir.

DİJİTAL TEKNOLOJİLER VE HUKUKSAL BOYUT

Bilişim Hukuku

Bilgileri otomatik işleme tabi tutan, verileri gayri kanuni ya da gayri ahlaki biçimde, yetki dışında nakledenlerin işlediği bilişim suçları, bilişim etiği ya da telif hakkı ihlalleriyle ilgili yasal düzenlemelerdir.

Bilişim Etiği

Bilgisayar, internet ve ağ ortamlarında uyulması gereken kuralları tanımlayan norm olarak ifade edilir.

Telif Hakkı

Kişisel ve toplumsal amaçlar çerçevesinde her türlü fikri emeği ve meydana getirdiği ürünü koruyan manevi ve ekonomik haklardır. (Süreye tabidir)

KİŞİSEL VERİLER VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI KANUNU

- Gerçek kişiye ilişkin her türlü veri kişisel veri olarak ifade edilir.

Örnek:

- Vatandaşlık numarası
- IBAN bilgisi
- Ehliyet bilgisi
- Ad ve soyad
- e-posta adresi
- Kişinin fiziksel özellikleri
- Not bilgisi
- Burs miktarı

- Özel hayatın gizliliği temel bir haktır ve kişisel verilerin korunması bu hak ile bağlantılıdır.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (6698 Sayılı) 2016 yılında Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

MODÜL 9

GÜVENLİ OKUL VE OKUL GÜVENLİĞİ

Güvenli Okul → Öğrenci, öğretmen ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal açıdan özgür ve güvenli hissettikleri kurumlardır.

Öğrencilerin güvenli bir eğitim ortamında sosyal becerilerini sergiledikleri, öfkelerini kontrol edebildikleri, sorunlarına çözüm bulabildikleri ve herkesin birbirine saygılı davrandığı bir ortam da güvenli okul olarak tanımlanır.

Okul Güvenliğini Bozan Unsurlar

- Öğrenci, okul personeli ya da yakın çevredeki suçlar.
- Hırsızlık, zorbalık, şiddet içeren unsurlar,
- Uyuşturucu madde ve zararlı alışkanlıklara bağımlılık,
- Cinsel, ırksal taciz davranışları
- Terörist saldırılar
- Kimyasal, nükleer sızıntılar
- Trafik kazası, savaş durumları vb.

Güvenli Okulların Özellikleri

1. Etkili okul yöneticiliği ve liderliği vardır.
2. Okulu oluşturan mekânlarda hakimiyet vardır.
3. Sınıf içinde ya da dışında güven ortamı mevcuttur.
4. Karşılıklı saygı kültürü vardır.
5. Paydaşlar arasında samimiyet vardır.
6. Fiziksel zarar, zorbalık ve gözdağı ile tacizin bulunmadığı ortamlardır.
7. Alay ve nefret dili kullanılmaz.
8. Sosyal dışlanma yaşanmaz.
9. Terör ve çatışma risklerinden uzaktır.
10. Doğal afetlerden ve risklerden uzaktır.
11. Okulun tüm paydaşları okul için sorumluluk alır.
12. Temel ihtiyaçları aile tarafından giderilmeyen öğrencilerin ihtiyaçları karşılanmaya çalışılır.
13. Öğrencilere eşit muamele edilir.

14. Akademik başarıya odaklanır.
15. Okullarla veliler ve toplum arasında olumlu bir atmosfer vardır.
16. İfade özgürlüğü desteklenir.
17. Güvenlik problemleri tartışılır ve çözüm üretilir.
18. Paydaşlar arasında açık ve kesintisiz iletişim vardır.
19. Empati kültürü gelişmiştir.
20. Güvenliği tehdit eden davranışlar görmezden gelinmez ve ödüllendirilmez.
21. Kolluk güçleriyle iş birliği içinde olunur.
22. Her türlü bağımlılıkla mücadele edilir.
23. Göçmen çocukların problemleri yönetilir.
24. Krize hazır olunur ve her türlü krize müdahale için planlama yapılır.

SİBER ZORBALIK VE SİBER MAĞDURİYET

Zorbalık → Yaşça büyük ya da fiziken güçlü olanın kendinden küçük ya da güçsüzler üzerinde uyguladığı fiziki ya da ruhsal baskıdır.

Zorbalığın Ayırt Edici Özellikleri

1. Bilinçli ve istekli zarar verme amacı taşır.
2. Çeşitli zaman aralıklarıyla tekrarlanır.
3. Bireysel ya da grupla yapılan davranışlardır.
4. Zorbalığa uğrayanın kendini koruyamayacak fiziksel ya da zihinsel nitelikte olması gerekir.
5. Zorbalık uygulayanın eylemden çıkar elde ettiği durumdur.
6. Kurbanın mağduriyeti zorbaya zevk verir.
7. Zorba, mağdur ve davranış biçimleri dikkate alınmalıdır.

Siber Zorbalık

Zorbalığın internet veya elektronik medya kullanılarak gerçekleştirilmesidir.

Geleneksel Zorbalık ve Siber Zorbalık

- Geleneksel zorbalıkta genellikle zorbalık yapan ve mağdur arasında bir ilişki mevcuttur. Bu kaygıyı artırır.
- Siber zorbalıkta zorbalık davranışı sergileyenler genellikle bulunamayacaklarını ya da tanınmayacaklarını düşündükleri için daha rahat hareket ederler.

Siber Zorbalık Nedenleri

- İntikam alma ya da cezalandırma arzusu,
- Popüler olma isteği,
- Aile içi sorunlar,
- Düşük özgüven,
- Gerçek dünyada yaşayamadığı başarıyı sanal dünyada yakalama arzusu,
- Kıskançlık

Siber Mağduriyet

Kişinin dijital teknolojiler kullanılarak saldırgan tutumlara maruz kalması ve zarar görmesidir.

Siber Zorbalığın Önlenmesi İçin Neler Yapılabilir?

1. Teknolojik uygulamalara şifre konulmalı ve şifreler kimseyle paylaşılmamalıdır.
2. Sosyal medya hesaplarında gizlilik ayarları uygulanmalıdır.
3. Zorbalığa kişisel yolla cevap verilmemelidir.
4. Zorbalık ilgili makamlara bildirilmelidir.
5. Çocuk - aile arasında rahat iletişim iklimi oluşturulmalıdır.
6. Çocuk siber zorbalık hakkında bilgilendirilmelidir.
7. Çocukların çevrim içi aktiviteleri gözlenmelidir.
8. Aileler ve öğretmenler çevrim içi uygulamalar ve platformlar hakkında bilgi sahibi olmalı ve çocukları bilinçlendirmelidir.
9. Öğrenci, aile ve diğer öğretmenler için konuyla ilgili seminerler düzenlenmelidir.
10. Okul - aile işbirliği geliştirilmelidir.
11. Psikolojik danışman / rehber öğretmenler tarafından zorbalıkla başetme yollarına dair seminerler verilmelidir.

BAĞIMLILIK VE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI

Bağımlılık:

Herhangi bir maddenin zarar verici sonuçlarına rağmen aşırı ve sürekli kullanımı neticesinde ortaya çıkan rahatsızlıklar.

